

Slutrapport – Redovisning av projektstöd från Arvsfonden

Så här fyller du i slutrapporten:

1. Besvara frågorna under rubrikerna 1 – 3 (Del 1) och 4 – 9 (Del 2). Del 1 avser projektets sista år och Del 2 avser den totala projekttiden. De fält som du ska fylla i är gråmarkerade.
2. Slutrapporten bör inte vara längre än 15 sidor, exklusive bilagor.
3. Skicka den ifyllda årsrapporten till:

Arvsfondsdelegationens kansli
Box 2218
103 15 STOCKHOLM

Skicka även en kopia via e-post till din handläggare. Glöm inte att bifoga genomförda utvärderingar av projektet, filmer, kopior på pressklipp och/eller annan dokumentation.

Projektnamn:	Projektnummer:
Qrut	2013/161
Projektägare:	Organisationsnummer:
RFHL Riksförbundet	802004-1201
Redovisningsperiod (ååmmdd - ååmmdd):	Total projektperiod:
140101–170331	3 år
Huvudsaklig målgrupp för projektet: (För att kryssa i en ruta, dubbelklicka (med höger musknapp) på den ruta som du vill kryssa i, och välj sedan markerad (under rubriken standardvärde) i den dialogruta som då kommer upp).	
☐ Barn 0-11 år (med eller utan funktionsnedsättning)	
☐ Ungdomar 12-25 år (med eller utan funktionsnedsättning)	
☒ Personer över 25 år (med funktionsnedsättning)	

Del 1

Frågeområdena 1 – 3 avser projektets sista år.

1. Genomförande

1.1 Beskriv hur ni har uppnått målen för året. Vilka aktiviteter ni har genomfört? Vad har fungerat bra? Vad har fungerat mindre bra? Finns det något som ni har behövt förändra mot vad ni ursprungligen hade planerat?

Mål 1 *”Stöd till mammor som riskerar att få sina barn omhändertagna, har sina barn omhändertagna eller står inför hemtagning”*

Vi hade som mål för år tre att erbjuda maximalt 20 nya mammor stöd. Efterfrågan har varit större, men vi har tvingats begränsa oss och har tagit emot 20 nya mammor i år. Vi har fullföljt ombudsuppdraget, hållit månatliga Öppet Hus aktiviteter och utökat antalet bevakade umgängen i vår lokal. Vår förhoppning var att börja fakturera för umgängen som Qrut ombesörjer. Detta har vi kommit igång med under hösten 2016.

Mål 2 *”Säkra projektets överlevnad genom samverkan”*

Under det sista projektåret har vi fortsatt fördjupa vårt samarbete med andra viktiga aktörer inom beroendevården, psykiatrin, idéburna organisationer och på politisk nivå.

Qrut har också aktivt deltagit i nätverksträffar anordnade av ”Barn som anhöriga”, Orosanmälan, Barnets Bästa och NKA (Nationellt Kompetenscentrum för Anhöriga), där representanter från olika professioner träffas för att dela erfarenheter kring barns rätt till råd, stöd och information när en förälder lider av en allvarlig sjukdom, exempelvis missbruk.

Utöver de 9 stadsdelar och kommuner vi tidigare etablerat ett gott samarbete med, har vi under året även börjat samarbeta med sdf Södermalm, sdf Hässelby-Vällingby, Täby kommun och Värmdö kommun.

Vi har under 2016 arbetat upp en god kontakt med beslutsfattande tjänstemän inom Stockholms Stad och inom Landstinget.

Mål 3 *”Utbildning och föreläsningar-spridning av Qrutmetoden”*

I mars 2016 anordnades en tre dagars nationell utbildning/konferens på Gotland, där medarbetare inom RFHL, socialtjänsten och polismyndigheten fick ta del av Qrutprojektet och vår arbetsmetod. Vi fick vid detta tillfälle bra massmedial publicitet (lång intervju i radio P4).

Fr o m hösten 2016 ingår vi i Maria Capios referensgrupp för att bidra med ökad kunskap om stöd till missbrukande föräldrar. I juni bjöd Svenska kyrkan (St:a Clara kyrka) in Qrut för en föreläsning om stöd till missbrukande mammor. Verksamhetsledaren för en nyöppnad verksamhet i Hässelby för missbrukande kvinnor bad oss närvara under en eftermiddag för att informera om Qrut. Under 2016 har vi även besökt riksdagen vid ett tillfälle för att belysa behovet av tydligare riktlinjer gällande *hur* har vi även besökt riksdagen vid ett tillfälle för att belysa behovet av tydligare riktlinjer gällande *hur* stödet till föräldrar skall se ut.

I april 2016 hade vi också den stora äran att bli inbjudna till familjerättsdomarnas årliga möte på Ljunglöfska slottet för att där presentera Qrut. Efteråt inbjöds vi att äta lunch med dem och fortsätta dialogen kring bristen på adekvat kompetens inom socialtjänsten och hur detta bidrar till rättsosäkra utredningar som underlag för domstolars bedömning. Chefsrådmannen Britt Björneke och hennes stab gav oss mycket beröm för våra enkla, men genomtänkta och innovativa, lösningar, speciellt

beträffande umgängen mellan mammor och deras familjehemsplacerade barn och att vi lyckats initiera ett koncept för förbättrat samarbete mellan myndigheter och denna svåra målgrupp.

En inhyrd konsult har kartlagt Qruts arbetsmetod (QM), som kommer att ingå i utbildningar fr o m 2017. (se bilaga 1)

Vad har fungerat bra? Samarbetet mellan Qruts anställda har fungerat bra.

Vad har fungerat mindre bra? I april 2016 valdes nya personer in i RFHL Stockholm styrelse och intressekonflikter om hur projektet skulle drivas, samt oenighet om hur projektmedlen skulle användas, uppstod. Trots försök till enighet såg vi inga lösningar och övervägde att avsluta våra anställningar. Medlare mellan Qrut, RFHL Stockholm och RFHL Riks anlätades. Qrut föreslog ett ägarbyte, vilket beviljades av Allmänna Arvsfonden den 1 juni 2016. Oerhört mycket tid och arbetsglädje gick tyvärr förlorad pga. av denna konflikt.

1.2 Redogör för vilka föreningar, organisationer och/eller myndigheter ni har samarbetat med under året.

Socialtjänsten, beroendevården och psykiatrin har under året varit våra främsta samarbetspartners. Ibland är det dessa myndigheter som kontaktar oss när de vill koppla in Qrut gällande någon av sina patienter/klienter, och ibland är det vi som kontaktar dem för att initiera en behövlig kontakt med respektive myndighet. Qrut ombeds ofta vara med på nätverksmöten och SIP-möten.

Vi har under året etablerat en god kontakt med organisationen Orosanmälan och Barnets Bästa, då vi vill uppmuntra respektive organisation att utveckla sina spetskompetensområden. Orosanmälan arbetar specifikt med att ta fram ett digitaliserat dokument som är lättillgängligt för alla som skall göra en orosanmälan (samt förslag på hur administrationen av inkomna ärenden skall handläggas mer enhetligt i hela landet). Barnets Bästa jobbar med att ta fram ett utbildningsmaterial inom utredningsmetodik riktad mot socialtjänsten och rättsväsendet i syfte att höja rättssäkerheten.

1.3 Beskriv hur ni har arbetat med att öka förutsättningarna för långsiktig överlevnad av projektet efter projektiden.

Under 2016 har vi haft dialog och möten med representanter från Stockholms Stad för att diskutera vilka bidrag vi är berättigade att söka för 2017. För att kunna komma i direkt kontakt med ansvariga tjänstemän har socialborgarrådet Åsa Lindhagen varit oss behjälplig i stor utsträckning. Ansökan lämnades in i oktober. I december meddelade Stockholms Stad att vi beviljats hela det sökta bidraget om 500 000 kr.

RFHL Riks ansökte om medel från Socialstyrelsen för Qruts verksamhet för 2017. Även här har vi själva varit aktiva och haft dialog med Socialstyrelsen. Beslutet från RFHL Riks kom i januari 2017 att Qrut inte kommer erhålla några av dessa medel, då dess styrelse omprioriterat hur pengarna skall fördelas inom riksorganisationen.

I oktober 2016 hade vi ett givande möte med Johan Franck, verksamhetschef för Beroendecentrum Stockholm, som önskar ett tätare samarbete med Qrut. Vi ombads att kontakta ansvarig politiker inom Landstinget och presentera Qrut närmare. Responsen var att Qrut kommer att lyftas som en av frågeställningarna när förhandlingar inleds om budgeten för 2017. Vid bifall kan en finansiering av Landstinget inledas fr o m hösten 2017.

Fr.o.m. hösten 2016 tar vi även betalt för umgängesuppdragen och föreläsningar. Vi har även kontaktat enskilda personer för att diskutera möjligheten till Pro Bono finansiering av Qruts verksamhet..

Utöver finansiell överlevnad har vi planerat in att fokusera mer på nationell utbildning i Qrutmetoden. Vi har redan nu förfrågningar om utbildning (+ praktikvecka i Stockholm) från Göteborg, Visby och Örebro för 2017.

2. Målgrupp

2.1 Nyckeltal

Ange antal aktiva deltagare i projektet: totalt 71 mammor (+ två pappor) varav 20 mammor är nyttillkomna under projektår tre. (71 är ett kumulativt tal, då vi löpande är i kontakt med mammor från tidigare projektår.)

Andel kvinnor/flickor i projektet: 100 % (jfr. 97 % under hela projekttiden)

Andel män/pojkar i projektet: 0 % (jfr. 3 % under hela projektiden.)

Andel annan könskategori i projektet: 0 %

Ange hur många personer som projektet totalt har nått under året: Minst 10 000

Kring en mamma i projektet finns (förutom barnen), oftast en pappa/partner, mor- och farföräldrar, syskon, andra involverade släktingar, vänner, handläggare från barnenheten, vuxenenheten, ekonomienheten och familjevården inom socialtjänsten, familjehemsföräldrar, advokat, behandlande läkare, psykolog, kontaktpersoner från beroendemottagning och stödboende, diakoner m.fl. Då Qrut närvarar vid nätverksmöten och oftast möter flertalet personer i mammans nätverk uppskattar vi att kring varje enskild mamma finns minst 20–25 personer som får kännedom om Qrut och vår verksamhet.

Därtill når vi ut till ett tusental individer via vår hemsida www.qrut.se, facebook (Qrut Stockholm) och genom våra föreläsningar och i de sammanhang vi omnämns i forskningslitteratur och massmedialt.

2.2 Beskriv projektets huvudsakliga målgrupp (ålder, kön, etnisk bakgrund, funktionalitet, eventuell problembild, etc.).

Qruts målgrupp består i huvudsak av mammor med en aktuellt (eller tidigare) missbruksproblematik, ofta i kombination med en psykisk ohälsa. Majoriteten av mammorna har (eller har haft) en kriminell livsstil. De flesta av mammorna lever (eller har levt) ihop med en våldsbenägen partner.

Mammornas aktuella eller tidigare leverne har resulterat i att barnen har omhändertagits av socialtjänsten (eller riskerar att omhändertas). Vi gör ingen etnisk åtskillnad utan alla mammor som motsvarar vår kravprofil är välkomna

2.3 Hur och i vilken omfattning har ni nått målgruppen?

De mammor som tillkommit under sista projektåret har kontaktat oss på inrådan av handläggare inom socialtjänsten samt av personal på beroendemottagningar, kriminalvården och psykiatri. Några mammor har rekommenderats att kontakta oss av andra ”projekt mammor” och deras anhöriga. Övriga mammor har hittat oss på sociala medier, läst om Qrut i tidningar, lyssnat på oss på radio och/eller konferenser eller hittat våra broschyrer som finns på diverse mottagningar och boenden.

Vår målsättning var att under projektår tre erbjuda stöd till maximalt 20 nya mammor. Vi har under detta år skrivit in totalt 20 nya mammor.

2.4 På vilka sätt har målgruppen varit delaktig i projektets genomförande?

Klienterna ur Qruts målgrupp ger oss kontinuerligt uppdrag utifrån deras egna individuella behov av stöd i föräldrarollen, och därför är målgruppen att betrakta som ytterst delaktig i projektets utformning och genomförande.

2.5 Beskriv målgruppens upplevelser av projektets insatser.

Se 7.4 samt bilaga 2 som innehåller fallbeskrivningar och kommentarer från våra mammor

Del 2

Frågeområdena 4 – 8 avser hela projekttiden (det vill säga upp till tre år). Besvara frågorna kortfattat, fokusera på de viktigaste faktorerna/nyckeldragen.

4. Bakgrund

4.1 Sammanfatta varför ni startade projektet och vad ni ville åstadkomma.

Qruts personal hade uppmärksammat på sina f.d. respektive arbetsplatser att barn till missbrukande föräldrar ofta för synnerligen illa och att stödet till dessa föräldrar saknades. Många av dessa barn familjehemplacerades och kontakten med föräldrarna skedde sporadiskt, ibland bröts kontakten helt. En av anledningarna ansåg vi kunde vara att kontakten mellan socialtjänsten och föräldern sällan fungerade tillfredsställande. Istället för att utreda vilka resurser föräldern hade, hamnade fokus oftast på föräldrarnas omsorgsbrister. Många föräldrar gav upp och hamnade i ett än mer destruktivt missbruk.

Innan projektstart erfor vi också en stark fördom bland flera yrkesgrupper om att en missbrukande/kriminell mamma inte var mottaglig för stöd, att hon prioriterade missbruket framför barnen och således inte heller efterfrågade stöd i föräldrarollen. Vi delade inte den uppfattningen, då vi länge hade arbetat med målgruppen och ansåg att de *visst* ville ha stöd, men inte i den utformning som socialtjänsten erbjöd. Vi ville med Qrut bevisa att vår målgrupp **vill** ha stöd i föräldrarollen och att vi kunde jobba fram ett koncept som stärker kontakten mellan vår målgrupp och socialtjänsten för att gynna såväl föräldrarnas som barnens mående.

5. Genomförande

5.1 Har projektets syfte och mål uppnåtts? På vilket sätt?

Projektmål 1: Att under tre års tid erbjuda stöd till 40 mammor som riskerar att få sina barn omhändertagna, har fått sina barn omhändertagna eller har barn som skall flytta hem igen efter att de varit familjehemplacerade.

Qrut har kunnat erbjuda stöd till totalt 71 mammor och 121 barn i Stor-Stockholmsområdet.

Januari 2015 beslöt vi att krympa ner den ursprungliga målgruppsdefinitionen. Vi vänder oss sedan dess enbart till mammor med missbruk och kriminalitet som huvudorsak till att en orosanmälan inkommit eller till att barnen omhändertagits. Under projektår ett tog vi även emot mammor med enbart psykisk ohälsa (utan missbruksproblematik). Dessa mammor krävde väldigt mycket tid och uppmärksamhet, och vi erfor att vi inte kunde tillmötesgå deras behov av adekvata stödinsatser på ett optimalt sätt (speciellt inte i de fall där sjukdomsinsikt helt saknades). Vi har av tidsskäl även avgränsat att mammor ej hemmahörande i Stockholms län inte kan erbjudas telefonrådgivning från Qrut.

Projektmål 2. Arbeta fram föreläsnings- och utbildningsmaterial.

Enligt projektplanen skulle år två vara ett utbildningsår. Här har föräldrastödjarna och den f.d. projektledaren (som avgick 19 maj 2015) varit, i vart fall delvis, oense. Föräldrastödjarna har varit av uppfattningen att det främsta medlet för att nå ut med Qruts budskap inte är att ta fram en handbok, speciellt inte innan man arbetat fram och analyserat exakt vad som är en framgångsrik arbetsmodell. Inga extra medel fanns heller ansökta för utbildningsdelen för år 2015. Rekryteringen av den tilltänkta utbildningssamordnaren var i maj 2015 fortfarande inte påbörjad, trots att dennes ansvar (enligt tjänstebeskrivning i ansökan för år två) var att ”Sy ihop utbildningsprogram och kurser och genomföra dem med övriga projektmedverkande, arrangera utbildningar för föreningar och profession ute i landet, ta kontakt med relevanta aktörer ute i länet/kommuner för att metodiskt arbeta med spridning av projektets erfarenheter och metoder”. I samtal med Allmänna Arvsfonden framförde undertecknad (tillika ny projektledare fr.o.m. 20 juni 2015) önskemål om att revidera utbildningsuppdraget (ta bort handboken alternativt senarelägga uppdraget). Undervisnings- och föreläsningsmaterial har under 2015 dock tagits fram av föräldrastödjarna i form av en Power Point (modulform), så även ett juridiskt kompendium med tillhörande frågeformulär för gruppdiskussioner. Tre kortare sketcher har också övats in och framförts under en nationell utbildningsdag för RFHL. Sketcherna visualiserade den röda tråden i lagstiftningen gällande orosanmälan, barn som omhändertas. myndighetsutövning, barnperspektivet, skyldigheter och rättigheter enligt SoL, LVU, föräldrabalken, HSL och FN:s barnkonvention.

Utöver utbildningshelgen i Riddarhyttan (Skinnskattebergs kommun) har vi även föreläst på utbildningsdagar för barnombuden inom Beroendecentrum vid två separata tillfällen, på Gotland för RFHL anställda/ socialtjänsten/polismyndigheten, för familjerättsdomare, på SKL:s nationella konferens ”Missbruk och beroendevård i utveckling” samt på SKL:s inspirationsdag om föräldrastöd och måluppfyllelse. Sammantaget har vi föreläst/utbildat deltagare från minst 25 kommuner.

Inför sista projektåret ansökte vi om medel för en extern tjänst med uppdrag att göra en kartläggning av Qruts arbetsmetod. I den redogörs för hur vi systematiskt arbetat i ombudsrollen, i individuella stödsamtal och vid umgängen.

Projektmål 3: Säkra projektets överlevnad

Se punkt 1.3

5.2 Vilka framkomliga vägar har haft störst betydelse för projektet? Vilka hinder har haft störst betydelse för projektet?

För att hitta framkomliga vägar och lägga en stabil grund valde Qrut tidigt att etablera god kontakt med sakkunniga politiker och andra viktiga beslutsfattare (ex chefer inom socialtjänsten, beroendevård samt advokater och domstolsväsendet) i syfte att dels få dem att inse samhällsvinsterna med att fokusera på vår målgrupp och dels för att få dem att ”öppna dörrar” och därmed underlätta för oss att få till ett bra samarbete med stads-, kommun- och landstingsanställda.

Qrut har två gånger varit inbjudna till Riksdagen, två gånger till Stockholm Stads socialförvaltning, en gång till Barnombudsmannen, en gång till Socialdepartementet, en gång till Stadshuset. Qrut har haft Sveriges barn-, äldre- och jämställdhetsminister Åsa Regnér på studiebesök/möte i våra lokaler, likaså socialborgarråd Åsa Lindhagen, tf socialborgarråd Ewa Larsson och ett flertal chefer från olika stadsdelsförvaltningar och kommuner. 2016 inbjöds Qrut att föreläsa för familjerättsdomare från olika delar av landet.

Det goda samarbetsklimatet mellan Qruts två anställda, vår höga arbetsmoral och samsynen på hur vi skall driva Qrut framåt har varit en av de viktigaste faktorerna till framgång. Qruts arbetsmetod är unik. En av oss har egen missbrukserfarenhet egen erfarenhet av att ha haft sina barn omhändertagna. Den andra är akademiker med stor kunskap inom juridik, barnpsykologi och myndighetsutövning. Båda har därtill lång arbetslivserfarenhet av att tidigare ha jobbat med målgruppen. Vi jobbar tillsammans och kan med vår samlade kompetens få en mångfacetterad bild av en klients komplexa problembild. Vår samlade kompetens gör också att vi har förmågan att ”tänka utanför boxen” och ta fram konstruktiva förslag på lösningar.

- Störst hinder har varit att vi inte kunnat tillmötesgå det stora behovet av efterfrågat stöd, då vi enbart varit två anställda. Projektet var initialt planerat att ha fem hel- respektive deltidanställda. Efter bristfälligt ledarskap avgick tidigare projektledaren i maj 2015. De två föräldrastödjarna ålades då att utöver sina ordinarie uppdrag (på 100 %) att även överta ansvaret för projektledarskapet, ekonomin och IT/kommunikation. Arbetsbördan, och periodvis stressen, har varit enorm, speciellt när någon varit sjukskriven.

Interna konflikter mellan lokalföreningen RFHL Stockholm och RFHL Riks har drabbat Qrut negativt. Qrut upplevde brist på tillit gentemot tidigare projektägaren (RFHL Stockholm) på såväl administrativ, ekonomisk som interpersonell nivå. I juni 2016 övertog RFHL Riksförbund ägarskapet.

Socialtjänsten genomgår en djup kris med stora organisatoriska meningsskiljaktigheter, många uppsägningar och en synnerligen ansträngd ekonomi. Ett ständigt byte av handläggare och chefer har förhalat Qruts arbete, då extra tid varje gång gått åt för nyanställda att sätta sig in i ärenden. Detta har Qrut upplevt som ett stort hinder.

5.3 Vilka samarbeten med föreningar, organisationer och/eller myndigheter har haft störst betydelse för projektet? Hur har ni samarbetat och hur ser samarbetet ut idag?

Det goda samarbetet vi lyckats bygga upp med socialtjänsten och beroendevården har absolut varit viktigast för oss. (Se bilaga 3)

Under 2014–2016 har Qrut byggt upp ett gott samarbete med framför allt Beroendecentrum, Rosenlunds Mödravårdsteam, Capio Maria, EWA-mottagningen, SHIS stödboende (ex. Pelikan, Syrenen, Lönner, Monumentet), psykiatri (ex. Affectiva, PRIMA, avd. 53 m.fl.) samt med stadsdelsförvaltningarna/kommuner i Stockholms län. I oktober 2014 bjöd Qrut in till ett nätverksmöte med representanter för andra frivilligorganisationer som erbjuder stöd till barn och föräldrar. Syftet med mötet var att få en tydligare bild av vad olika organisationer i Stockholm kan erbjuda, hur vi kan samarbeta och hjälpas åt för att erbjuda våra målgrupper ett ultimt stöd. Bryggan (numera BUFFF), Maskrosföräldrar, KSAN (Kvinnoorganisationernas Samarbetsråd i Alkohol- och Narkotikafrågor), SKL (Stockholm kommuner och Landsting), Kvinnoqulan Stockholm, Tredelat föräldraskap (numera Stella) och Beroendecentrum var representerade. Som nämndes under punkt 1.2 har vi under 2016 också haft ett tätt samarbete med organisationen Orosanmälan och barnets Bästa. Vi deltar också i möten anordnade av Barn som anhöriga.

6. Projektets fortlevnad, erfarenheter, spridning

6.1 Beskriv hur projektet lever vidare (exempelvis genom erfarenheter och kunskap och/eller genom verksamheten eller delar av den).

Fr.o.m. 2017 var tanken att Qrut skulle ligga som en ordinarie verksamhet under RFHL Riks. Vår målsättning var att expandera och anställa ytterligare två personer på halvtid i Stockholm. Därtill inplanerades att vi skulle hålla utbildningar i Göteborg, Visby och Örebro med obligatorisk praktikvecka i Stockholm, i syfte att få en nationell spridning av Qrut.

Under projekttiden har vi erfarit att utsattheten för familjevåld är mycket hög i vår målgrupp. Detta förefaller vara en ”icke-fråga” när det kommer till stödinsatser för barn till missbrukande föräldrar. Qrut vill framöver fördjupa verksamheten med att närmare tydliggöra skillnaderna på kvinnovåld jämfört med mammavåld, dvs hur tillgodoses barnens behov av adekvata stödinsatser när en missbrukande mamma är våldsutsatt och oförmögen att skydda sig själv och sitt barn.

Qrut har fått flera frågeställningar från blivande socionomer gällande behovet av en fördjupad kunskap om bemötandet av specifikt vår målgrupp, dvs. klienter med en komplex problembild (föräldrar, missbrukare, kriminella, våldsutsatta). Under hösten 2017 är Qrut inbjudna att ingå i en expertgrupp i Linköping, där en utbildningsmaterial skall tas fram i detta ämne.

6.2 På vilket sätt finansieras verksamheten efter projekttiden?

När Allmänna Arvsfonden fick ta del av beskedet att RFHL Riks inte kunde prioritera Qrut gällande de ansökta/beviljade medlen från Socialstyrelsen, valde Allmänna Arvsfonden att förlänga projekttiden med tre månader (tom 2017-03-31), dvs Qrut tilläts använda upp de ca 250 000 som fanns kvar av projektmedlen från 2016 års budget.

Qrut (RFHL Riks) har därtill beviljats ett öronmärkt belopp om 500 000 från Stockholms Stad. April-augusti 2017 kommer de av Stockholms Stad beviljade 500 000 att täcka Qruts kostnader. Fr o m 1 september 2017 kommer Qrut att drivas i egen regi, dvs utan RFHL Riks ägarskap, förutsatt att vi hittar en ekonomisk överlevnad.

Qruts personal ansökte hösten 2016 om eget organisationsnummer för att kunna driva verksamheten vidare i egen regi. 2 januari 2017 registrerades Qrut och erhöll eget organisationsnummer. Som nyregistrerad organisation får Qrut dock inte ansöka om varken statliga eller kommunala bidrag.

Under våren – hösten 2017 är målsättningen därför att hitta enskilda personer och företag som är villiga att bidra ekonomiskt för att buffra upp, så att Qrut kan leva vidare fr o m 1 september.

Fr o m hösten 2016 har Qrut fakturerat socialtjänsten för beställda umgängesuppdrag. Detta är dock en sårbar överlevnadsstrategi, både ekonomiskt och kvalitativt, varför vi fortsätter att jobba för en trygg basfinansiering.

6.3 Hur har erfarenheterna från projektet tagits tillvara inom föreningen och samarbetsorganisationerna?

Qrut har haft en viktig rådgivande funktion i sakfrågor gällande barn och föräldrar såväl inom föreningen som gentemot samarbetsorganisationerna. RFHL Riks har anordnat en av Qrut ledd utbildningsdag om SoL, LVU, Föräldrabalken och FN:s barnkonvention för övriga RFHL anställda och medlemmar i landet.

6.4 Beskriv hur ni har spridit eller ska sprida projektets resultat och erfarenheter.

En mer omfattande slutrapport kommer att skrivas och publiceras. Fr o m 2018 kommer vi att utbilda i bl. a Göteborg, Örebro och Helsingborg, samt ta emot praktikanter i Stockholm (efter genomgången teoretisk utbildning. Om ekonomin tillåter kommer vi att anställa minst en person med egen erfarenhet på 50 % + en person med akademisk kompetens på 50 %.

7. Målgrupp

7.1 Beskriv projektets huvudsakliga målgrupp (ålder, kön, etnisk bakgrund, funktionalitet, eventuell problembild, etc).

Qruts målgrupp består i huvudsak av mammor med en aktuellt (eller tidigare) missbruksproblematik, ofta i kombination med en psykisk ohälsa. Majoriteten av mammorna har (eller har haft) en kriminell livsstil. De flesta av mammorna lever (eller har levt) ihop med en våldsbenägen partner.

Mammornas aktuella eller tidigare leverne har resulterat i att barnen har omhändertagits av socialtjänsten (eller riskerar att omhändertas). Vi gör ingen etnisk åtskillnad utan alla mammor som stämmer in med vår kravprofil är välkomna

7.2 Hur och i vilken omfattning har projektet nått målgruppen?

Totalt har vi erbjudit aktivt föräldrastöd till 71 mammor och 121 barn (+ två pappor). Av dessa har vi under en längre tid regelbundet kunnat följa 46 mammor, där vi med viss bestämdhet kan säga att Qruts stöd har inneburit en signifikant positiv skillnad för såväl mammor som barn.

Vi har räknat på ett bortfall av 25 individer (35 %), dvs mammor som haft färre än fem kontakttillfällen med Qrut, mammor som av sagt sig fortsatt stöd alternativt mammor som flyttat från Stockholm.

33 mammor (72 %) av dem 46 mammor vi kunnat följa under projekttiden har idag dokumenterad drogfrihet/nykterhet. Av dessa 46 mammor har 25 av dem (54 %) kommit in på arbetsmarknaden eller börjat studera, och har därmed kommit ur socialtjänsten ekonomiska biståndssystem. 29 av dem hade vid första kontakttillfället inget fungerande eller bristfälligt umgänge med sina familjehemsplacerade

barn. Idag har 28 av dem fungerande umgängen med tydliga, skriftliga umgängesplaner. 7 mammor har genomgått hemtagningsutredning och har permanent fått hem sina barn. (Övriga 10 mammor har haft barnen boende hos sig hela tiden, och har lyckats undvika omhändertagande av barnen, då vi istället satt in förebyggande/stödjande insatser i hemmet). Mammor med multipelproblematik är en krävande målgrupp att jobba med och resultatet bör därför betraktas som ett mycket positivt utfall. En normal arbetsvecka har vi varit i kontakt med i snitt 15 mammor (fördelat på individuella stödsamtal, ombud vid myndighetsbesök, umgänge med barn, telefon, mailkontakt).

Efterfrågan på insatser från Qrut har varit större än vi mäktat med. Vi har därför tvingats revidera och krympa ner projektet. Fr o m projektår två exkluderade vi mammor med enbart psykisk ohälsa, mammor ej bosatta i Stockholm och alla pappor.

7.3 På vilka sätt har målgruppen varit delaktig i projektets genomförande?

Klienterna ur Qruts målgrupp ger oss kontinuerligt uppdrag utifrån deras egna individuella behov av stöd i föräldrarollen, och därför är målgruppen att betrakta som ytterst delaktig i projektets utformning och genomförande.

7.4 Beskriv målgruppens upplevelser av projektets insatser.

Vår målgrupp ger ofta uttryck för sin tacksamhet över att Qrut finns. En av de vanligaste kommentarerna vi får är ”Tänk om jag ändå kommit i kontakt med er tidigare” och ”Alla mammor borde få hjälp av Qrut”. (Se bilaga 4/fallbeskrivningar)

Qrut har strävat efter att bli det komplement som kan få myndighetskvarnarna att rulla smidigare genom att stärka den biologiska mamman i sin föräldraroll, förbättra dialogen mellan mamman och myndigheter och bidra till att kontakten med barnen bibehålls på ett så bra sätt som möjligt. För mammor som har sina barn/riskerar att få sina barn omhändertagna är en väl fungerande kontakt med socialtjänsten och övrig myndighetspersonal fundamental. Mammorna känner sig ofta kränkta och missförstådda, och det är inte ovanligt att mammorna slutligen vägrar att ha fortsatt kontakt med handläggarna. Risken är då överhängande att kontakten med barnen försämras/bryts helt och mammorna anses inte vara mottagliga för de stödinsatser socialtjänsten har att erbjuda. En överhängande risk därtill är att många mammors missbruk och psykosociala ohälsa ytterligare försämras

Till Qrut söker sig mammorna frivilligt. Vi är därför en viktig brobyggare till de myndigheter mammor ur vår målgrupp har eller bör ha en aktiv och välfungerande kontakt med. Vi får ofta höra från mammorna (men även från myndigheterna!) att mötena blivit mycket lugnare och mer konstruktiva sedan Qrut kom in i bilden. Handläggarna upplever att de får bättre arbetsro, då mammorna mellan mötena har kontinuerlig kontakt med oss istället. Mammorna säger att de känner sig mycket tryggare när vi följer med och att de högt uppskattar att vi i lugn och ro går igenom mötena med dem efteråt. Till oss vågar de ställa frågor kring saker de inte riktigt vill eller vågar ta upp med myndighetspersoner. Mammorna upplever att deras vardag blivit lugnare, då vi hjälper dem att strukturera upp vad som skall prioriteras. Något som uppskattas mycket är att vi avsätter tid när mammorna har behov av att prata om svåra trauman de upplevt. Handläggarna har reflekterat över att de fått en mer nyanserad/uppdaterad bild av mamman utifrån den information Qrut förmedlar. Från familjehemmen har vi fått uppskattning då de har märkt att barnen mår mycket bättre då de fått

vetskap om att mamma också får stöd och hjälp. Vi möter mammor i svåra livssituationer och varje enskild mamma behöver få stöd i just det som för henne är aktuellt. Det är många gånger ett svårt och ibland mycket känslomässigt krävande arbete, men ingenting kan uppmätas mot den glädje vi får erfara när vi ser att vårt arbete faktiskt gör stor skillnad. Det är med stor stolthet vi kan konstatera att så gott som samtliga mammor i projektet med vårt stöd har sökt hjälp för sitt alkohol- eller drogberoende, att våra projektmammor numera har inplanerade och fungerande umgängen med sina placerade barn, att flera mammor som tidigare levit i destruktiva relationer lyckats bryta sig loss, att ett flertal av våra mammor erhållit stödboende och att sju mammor (tidigare i samhällets ögon betraktade som ”hopplösa fall”) står inför hemtagning av sina barn/har fått hem sina barn permanent.

7.5 Redogör för hur många som totalt omfattats av projektet (inklusive eventuell distribution av film, bok eller liknande).

Minst 15 000

Kring en mamma i projektet finns (förutom barnen), oftast en pappa/partner, mor- och farföräldrar, syskon, andra involverade släktingar, vänner, handläggare från barnenheten, vuxenenheten, ekonomienheten och familjevården inom socialtjänsten, familjehemsföräldrar, advokat, behandlande läkare, psykolog, kontaktpersoner från beroendemottagning och stödboende, diakoner m.fl. Då Qrut närvarar vid nätverksmöten och oftast möter flertalet personer i mammans nätverk uppskattar vi att kring varje enskild mamma finns minst 20–25 personer får kännedom om Qrut och vår verksamhet.

Därtill når vi ut till tusental individer via vår hemsida www.qrut.se, facebookgruppen (Qrut Stockholm), facebooksidan Qrut och Allmänna Arvsfondens hemsida, genom våra föreläsningar och i de sammanhang vi omnämns i forskningslitteratur och tidningar.

8. Övriga kommentarer

8. 1 Under den här punkten kan ni skriva om reflektioner, lärdomar, erfarenheter, synergieffekter eller något annat av vikt som inte besvarats av frågorna i slutrapporten.

- Behovet av stöd till missbrukande mammor och deras barn är t o m större än vi inlednings trodde.
- Advokater, domare och poliser blev en samarbetspartner som vi inte hade räknat med, och som visade sig ha ett stort behov av vår kunskap och expertis i deras mål kring barnen.
- Anhöriga har enormt stora behov av stöd och samtal.
- Otroligt utvecklande för oss och tjänstemännen inom socialtjänsten (enligt deras egen utsago) att hitta ett processinriktat arbetssätt och goda former på samverkan.
- Barnens glädje över att mamma äntligen fått hjälp har berört väldigt starkt!